

LIETUVOS ADMINISTRACINIŲ GINČŲ KOMISIJA

SPRENDIMAS

2023 m. sausio 30 d. Nr. 21RE- (AG-749/05-2022)
Vilnius

Lietuvos administracinių ginčų komisija (toliau – Komisija), susidedanti iš narių Eglės Bilevičiūtės (Komisijos posėdžio pirmininkė), Remigijaus Kalašnyko ir Vytauto Kurpuveso (pranešėjas),

Komisijos posėdyje rašytinio proceso tvarka išnagrinėjo administracinį ginčą pagal pareiškėjo E. J. skundą dėl Vyriausybės atstovo Vilniaus ir Alytaus apskrityse 2022-12-22 rašto Nr. S1-191(5.28Mr) panaikinimo ir įpareigojimo atlikti veiksmus.

Komisija

n u s t a t ė:

Pareiškėjas prašo: panaikinti Vyriausybės atstovo Vilniaus ir Alytaus apskrityse (toliau – ir Vyriausybės atstovas) 2022-12-22 raštą Nr. S1-191(5.28Mr) (toliau – ir Skundžiamas raštas) ir įpareigoti Vyriausybės atstovą tenkinti pareiškėjo 2022-12-20 prašymą (toliau – ir Prašymas).

Paaikino, kad 2022-12-20 kreipėsi su Prašymu į Vyriausybės atstovą. Prašymu prašė: vadovaujantis Lietuvos Respublikos savivaldybių administracinės priežiūros įstatymo (toliau – ir SAPI) 7 straipsnio 5 dalimi ir Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatymo (toliau – ir ABTĮ) 112 straipsniu kreiptis į administracinį teismą su abstrakčiu, t. y. su individualiąja byla nesusijusiu, pareiškimu ir teismo prašyti ištirti, ar Vilniaus miesto savivaldybės tarybos 2022-02-02 sprendimu Nr. 1-1316 patvirtinto Priėmimo į Vilniaus miesto savivaldybės bendrojo ugdymo mokyklas tvarkos aprašo (toliau – ir Aprašas) 7 punkto ir 59 punkto dalys atitinka teisėtumo ir įstatymo viršenybės principus bei neprieštarauja Lietuvos Respublikos švietimo įstatymui (toliau – ir Švietimo įstatymas) ir Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatymo (toliau – VAĮ) 2 straipsnio 19 ir 22 dalies nuostatomis.

Skunde nurodo, jog Vyriausybės atstovas netinkamai įvertino Prašymo turinį, neatliko Prašyme nurodytų veiksmų, viršijo Vyriausybės atstovo kompetenciją, nepagrindė atsisakymo atlikti Prašyme nurodytus veiksmus, dėl šių priežasčių Vyriausybės atstovo sprendimas yra naikintinas kaip neteisėtas, nepagrįstas, neišsamus ir nemotyvuotas. Pažymėjo, jog Vyriausybės atstovui įstatymais nesuteikti įgaliojimai tirti ir vertinti savivaldybės priimto norminio administracinio akto ar jo dalies teisėtumą. ABTĮ 20 straipsnio 2 dalies 2 punktas nustato, kad tik apygardos administracinis teismas nagrinėja norminių administracinių aktų, kuriuos priėmė savivaldybių administravimo subjektai, teisėtumą. Vyriausybės atstovo Skundžiamame rašte pateikta teisės aktų nuostatų interpretacija laikytina tik Vyriausybės atstovo nuomone.

Atkreipia dėmesį į tai, kad Vyriausybės atstovas nenurodė teisinio pagrindo (įstatymo, Vyriausybės nutarimo ar kt.), kuriuo vadovaujantis atsisako tenkinti pareiškėjo prašymą, taip pat priimdamas sprendimą dėl prašymo neužtikrino įstatymo viršenybės principo laikymosi.

Vyriausybės atstovas, atsakyme rėmėsi ne įstatymų nuostatomis, t. y. Švietimo įstatymo ir VAĮ nuostatomis bei Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo (toliau – LVAT) suformuluota praktika, bet poįstatyminiais teisės aktais, t. y. Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2004-06-25 įsakymu Nr. ISAK-1019 „Dėl Priėmimo į valstybinę ir savivaldybės bendrojo ugdymo mokyklą, profesinio mokymo įstaigą bendrųjų kriterijų sąrašo patvirtinimo“ (toliau – Kriterijų

sąrašas) ar Vilniaus miesto savivaldybės tarybos sprendimais. Paaiškina, kad Vyriausybės atstovas remdamasis atsakyme poįstatyminių teisės aktų nuostatomis, pirma turėjo patikrinti ar šios nuostatos neprieštaruja ir atitinka įstatymų nuostatas. Be kita ko, Vyriausybės atstovas nesistemiškai ir neteisingai vertino Kriterijų sąrašo nuostatas, dėl to padarė netikslią ir klaidingą išvadą, o dėl klaidingos išvados priėmė neteisingą, nemotyvuotą ir nepagrįstą sprendimą, kuris naikintinas.

Nurodo, jog sistemiškai analizuojant Kriterijų sąrašą, 10 punktas nustato priėmimo į mokyklas specialiųjų ugdymosi poreikių turintiems mokiniams kriterijus, 10.1 papunktyje sukonkretinami priėmimo į mokyklas, skirtas mokiniams, dėl išskirtinių gabumų turintiems specialiųjų ugdymosi poreikių, kriterijai. Vadovaujantis minėtomis Kriterijų sąrašo nuostatomis, šiuose punktuose nurodyti priėmimo kriterijai, tame tarpe ir stojamųjų egzaminų išlaikymo kriterijus priimant į įsakymo 10.1.1 papunktyje išvardintas mokyklas, yra taikomi: pirma, ne visoms mokyklos, o tik toms, kurios tenkina šiuos abu kriterijus: a) turi teisę vykdyti mokinių, dėl išskirtinių gabumų turinčių specialiųjų ugdymosi poreikių, ugdymą (ši teisė paprastai nustatoma mokyklos nuostatuose) ir b) vykdyti specializuoto ugdymo programą; antra, ne visiems mokiniams (pretendentams), o tik tiems kurie visų pirmą atitinka privalomą kriterijų – turi jau iki egzamino nustatytus specialiuosius ugdymo poreikius, nes stojamojo egzamino metu specialieji poreikiai nėra nustatinėjami. Paaiškina, jog asmenys, kuriems nenustatyti (neįvertinti) specialieji ugdymo poreikiai, dalyvauti priėmimo į mokyklas, skirtas mokiniams, turintiems specialiųjų ugdymo poreikių, vadovaujantis 10 punkto nuostatomis, negali, o pretenduojantys būti priimti į įsakymo 10.1.1 papunktyje nurodytas mokyklas privalo atitikti (tenkinti) abudu kriterijus: 1) iki priėmimo turėti jau nustatytus specialiuosius ugdymosi poreikius dėl išskirtinių asmens gabumų ir 2) būti išlaikę stojamąjį egzaminą. Iš to seka, kad Vyriausybės atstovo padaryta išvada, kad „stojamieji egzaminai gali būti organizuojami toje mokykloje, kuri vykdo specializuoto ugdymo programą“, nėra teisinga. Tam kad galėtų vykdyti mokinių priėmimą mokykla ne tik turi vykdyti specializuoto ugdymo programą, bet kartu ir turėti teisę ir įgaliojimus, nustatytus mokyklos nuostatuose – būti mokykla, kuri skirta mokiniams, dėl išskirtinių gabumų turintiems specialiųjų ugdymosi poreikių.

Papildomai pažymi, kad šiuo metu galiojanti Švietimo įstatymo redakcija nenustato institucijos, kuri būtų įgaliota vertinti mokinio specialiuosius ugdymosi poreikius, atsirandančius dėl išskirtinių gabumų, tad šiai dienai realiai neegzistuojant tokių specialiųjų poreikių vertinimo sistema, o pati mokykla tokių specialiųjų poreikių vertinti negali (b. l. 1-3).

Atsakovas Vyriausybės atstovas Vilniaus ir Alytaus apskrityse prašo bylą nutraukti, o tuo atveju, jei byla būtų nagrinėjama iš esmės – skundą atmesti kaip nepagrįstą.

Paaiškino, jog pareiškėjo skunde nepateikti jokie argumentai, kokie padaryti teisės aktų pažeidimai. Atsižvelgiant į Lietuvos Respublikos ikiteisminio administracinių ginčų nagrinėjimo tvarkos įstatymo (toliau – ir IAGNTĮ) 6 straipsnį, į Komisiją jos kompetencijai priskirtais klausimais turi teisę kreiptis asmenys, taip pat viešojo administravimo subjektai, manantys, kad jų teisės yra pažeistos. Komisijos kompetencijai priskirta nagrinėti tik tokius skundus dėl valstybinio administravimo subjektų priimtų individualių administracinių aktų, taip pat veiksmų (neveikimo), kurie daro įtaką konkrečių asmenų teisėms.

Atkreipia dėmesį į tai, kad Vyriausybės atstovas Skundžiamu raštu pareiškėjui nenustatė jokių teisių ar pareigų, šis atsakymas pareiškėjui nesukelia jokių teisinių pasekmių. Skundžiamas raštas yra informacinio pobūdžio raštas, kuriame, atsižvelgiant į pareiškėjo keliamus klausimus, pateikiamas savivaldybės tarybos sprendimu patvirtinto norminio teisės akto sisteminis teisinis vertinimas. Vadovaujantis IAGNTĮ 18 straipsnio 2 dalies 1 punktu, byla turi būti nutraukta kaip nepriskirtina Komisijos kompetencijai.

Papildomai nurodo, jog net jei ginčas ir būtų nagrinėjamas iš esmės, Vyriausybės atstovas pareiškėjo skundą išnagrinėjo savo kompetencijos ribose, kuri nustatyta ne tik SAPI, bet ir išaiškinta suformuotoje teismų praktikoje. Pareiškėjui buvo išsamiai atsakyta į visus jo prašyme keliamus klausimus, nurodyti konkretūs taikyti teisės aktai (konkrečios jų nuostatos), pateiktas sisteminis galiojančių teisės normų vertinimas bei nurodyti motyvai, kurių pagrindu Vyriausybės

atstovas konstatavo konkrečių aplinkybių (ne)buvimą bei išnagrinėjo pareiškėjo prašymą, išaiškinta atsakymo apskundimo tvarka. Skundžiamas raštas pareiškėjui parengtas pagal teisės aktų reikalavimus ir nėra jokio pagrindo tenkinti Pareiškėjo skundo ir konstatuoti Vyriausybės atstovo neveikimą.

Paaiškina, kad Vyriausybės atstovo pareiga kreiptis į teismą dėl norminio akto teisėtumo ištyrimo kyla tik tuo atveju, kai Vyriausybės atstovas nustato savivaldybės administravimo subjekto teisės akto neatitikimą aukštesnės galios teisės aktams. Iš Skundžiamo rašto turinio matyti, kad Vyriausybės atstovas pažeidimų nenustatė, todėl nėra pagrindo taikyti SAPI normoje nustatytų poveikio priemonių. Pareiškėjo Prašyme buvo keliamas klausimas dėl Aprašo 7 ir 59 punktų nuostatų teisėtumo. Nurodo, jog Vyriausybės atstovas, nagrinėdamas pareiškėjo prašymą, pagal kompetenciją, teisės aktų nustatyta tvarka, išsamiai ir visapusiškai įvertino ginčijamo Aprašo 7 ir 59 punktų atitiktį aukštesnės galios teisės aktams, Skundžiamu raštu pateikė sisteminę galiojančių teisės normų, reglamentuojančių priėmimo į bendrojo ugdymo mokyklas tvarką, analizę. Taip pat remtasi Švietimo įstatymo nuostatomis bei poįstatyminiu teisės aktu – Kriterijų sąrašu. Pažymi, jog pareiškėjo teiginys, kad „Vyriausybės atstovas atsakyme rėmėsi ne įstatymų nuostatomis“ yra nepagrįstas, kadangi pats Švietimo įstatymas (29 straipsnio 2 dalis) numato, kad savivaldybės tarybai suteikti įgaliojimai nustatyti priėmimo į bendrojo ugdymo mokyklą tvarką turi būti įgyvendinami remiantis švietimo ir mokslo ministro patvirtintais bendraisiais priėmimo kriterijais.

Atkreipia dėmesį į tai, kad remiantis SAPI nuostatomis, Vyriausybės atstovas nėra kompetentingas tikrinti kitų nei savivaldybės administravimo subjektų (šiuo atveju ministro) poįstatyminių teisės aktų nuostatų atitiktį įstatymams, dėl to pareiškėjo teiginys, kad „Vyriausybės atstovas, remdamasis atsakyme poįstatyminių teisės aktų nuostatomis, pirmiausia turėjo patikrinti ir įsitikinti, ar šios nuostatos neprieštarauja ir atitinka įstatymų nuostatas“ yra nepagrįstas.

Nurodo, jog pareiškėjo skundas buvo išnagrinėtas iš esmės ir jam pateiktas motyvuotas ir išsamus atsakymas. Vyriausybės atstovas, tikrindamas savivaldybės administravimo subjektų priimtų teisės aktų teisėtumą, vadovaujasi ne pareiškimą ar skundą padavusių asmenų nuomone ar jų pateiktu teisės normų subjektyviu aiškinimu, o aukštesnės galios teisės aktų reikalavimais (b. l. 21-24).

Skundas atmestinas

Byloje nagrinėjamas ginčas dėl Vyriausybės atstovo Vilniaus ir Alytaus apskrityse 2022-12-22 rašto Nr. S1-191(5.28Mr) pagrįstumo.

Byloje esantys rašytiniai įrodymai patvirtina, kad pareiškėjas su Prašymu kreipėsi į Vyriausybės atstovą prašydamas Vyriausybės atstovo kreiptis į administracinę teismą su abstrakčiu, t. y. su individualiaja byla nesusijusiu, pareiškimu ir prašyti teismą: ištirti, ar Aprašo 7 punkto dalis, kuri nustato, kad „Savivaldybės mokyklos, įgyvendinančios specializuoto ugdymo krypties programas, mokinių priėmimą vykdo organizuodamos stojamuosius egzaminus“ ir 59 punkto dalis, kuri nustato, kad „Į mokyklą, vykdančią specializuoto ugdymo krypties programas, mokyti pagal specializuoto ugdymo krypties (pradinio, pagrindinio ir vidurinio ugdymo) programas priimami gabūs muzikai, dailei, sportui ar kitai mokyklos vykdomai specializuoto ugdymo krypties programai mokiniai, išlaikę stojamuosius egzaminus. Stojamieji egzaminai šiose mokyklose yra organizuojami pagal iš anksto su už švietimą atsakingu Savivaldybės administracijos struktūriniu padaliniu suderintas ir mokyklų direktorių įsakymais patvirtintas stojamųjų egzaminų organizavimo tvarkas“, atitinka teisėtumo ir įstatymo viršenybės principus bei neprieštarauja Švietimo įstatymui ir VAĮ 2 straipsnio 19 ir 22 dalies nuostatomis; nustačius, kad prašomų ištirti teisės aktų nuostatos neatitinka nurodytų principų ir teisės aktų nuostatų, pripažinti juos prieštaraujančiais nurodytiems teisės aktams bei nustatyti, kad pripažintos neteisėtomis ištirtų teisės aktų nuostatos negali būti taikomos nuo jų priėmimo dienos (b. l. 8-10).

Vyriausybės atstovas 2022-12-22 raštu Nr. S1-191(5.28Mr), įvertinęs bei išnaginęjęs pareiškėjo prašymą pateikė, jam atsakymą. Vyriausybės atstovas Skundžiamu raštu pareiškėjui nurodė, jog Vilniaus Gedimino technikos universiteto licėjaus (toliau – Licėjus) nuostatuose, patvirtintuose Vilniaus miesto savivaldybės tarybos 2016-07-05 sprendimu Nr. 1-541 (toliau – Nuostatai), įtvirtinta, kad Licėjaus savininkė – Vilniaus miesto savivaldybė, Licėjaus savininko teises ir pareigas įgyvendinanti institucija – Vilniaus miesto savivaldybės taryba (Nuostatų 7 ir 8 punktai). Nuostatų 8.1 punktas numato, kad Vilniaus miesto savivaldybės taryba tvirtina ir keičia Licėjaus nuostatus. Pažymėjo, jog Švietimo įstatymo 29 straipsnio 2 dalis numato, kad priėmimo į valstybinę ir savivaldybės bendrojo ugdymo mokyklą tvarką nustato savininko teises ir pareigas įgyvendinanti institucija (dalyvių susirinkimas), vadovaudamasi švietimo ir mokslo ministro patvirtintais bendraisiais priėmimo kriterijais. Taigi, priėmimo į Licėjų tvarką nustato Vilniaus miesto savivaldybės taryba, besivadovaudama švietimo ir mokslo ministro patvirtintais bendraisiais priėmimo kriterijais. Priėmimo į valstybinę ir savivaldybės bendrojo ugdymo mokyklą, profesinio mokymo įstaigą bendrieji kriterijai yra patvirtinti Kriterijų sąrašė. Kriterijų sąrašo 10.1.1 punkte numatyta, kad į konservatoriją, menų mokyklą, muzikos gimnaziją, menų gimnaziją, dailės gimnaziją ar kitą mokyklą, vykdančią specializuoto ugdymo krypties programas, priimami gabūs muzikai, dailei, menui ar kitai mokyklos vykdomai specializuoto ugdymo krypties programai vaikai, išlaikę stojamuosius egzaminus. Taigi, iš pacituoto teisinio reguliavimo matyti, kad stojamieji egzaminai gali būti organizuojami toje mokykloje, kuri vykdo specializuoto ugdymo programą. Paaikšino, jog Švietimo įstatymo 29 straipsnio 2 dalis suteikia savivaldybės tarybai įgaliojimus nustatyti priėmimo į bendrojo ugdymo mokyklą tvarką vadovaujantis Kriterijų sąrašė. Kriterijų sąrašo 10.1.1 punktas konkretizuoja, kad stojamieji egzaminai į bendrojo ugdymo mokyklą galimi tuo atveju, kai mokykla vykdo specializuoto ugdymo programą. Priėjo prie išvados, kad Vilniaus miesto savivaldybės Aprašo 7 punktas, numatantis, jog „savivaldybės mokyklos, įgyvendinančios specializuoto ugdymo krypties programas, mokinių priėmimą vykdo organizuodamos stojamuosius egzaminus“, atitinka Švietimo įstatymo 29 straipsnio 2 dalį, Kriterijų sąrašo 10.1.1 punktą, kadangi kriterijų sąrašė nėra detalizuota, kokiu būdu turėtų būti organizuojamas stojamųjų egzaminų procesas, jis detalizuojamas savivaldybės Aprašo 59 punkte, kuris papildomai numato, kad stojamieji egzaminai <...> yra organizuojami pagal iš anksto su už švietimą atsakingu Savivaldybės administracijos struktūriniu padaliniu suderintas ir mokyklų direktorių įsakymais patvirtintas stojamųjų egzaminų organizavimo tvarkas. Švietimo įstatymo 29 straipsnio 2 dalis suteikia Savivaldybės tarybai įgaliojimus nustatyti priėmimo į bendrojo ugdymo mokyklą tvarką.

Papildomai Skundžiamame rašte nurodė, jog Specializuoto ugdymo krypties programų (pradinio, pagrindinio ir vidurinio ugdymo kartu su inžineriniu ugdymu programų) inžinerinio ugdymo dalis (jos turinys) yra patvirtinta 2014-08-08 Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro įsakymu Nr. V-7352. Specializuoto inžinerinio ugdymo krypties programas kartu su pradinio, pagrindinio ir vidurinio ugdymu Lietuvoje vykdo trys mokyklos: 1. Vilniaus Gedimino technikos universiteto inžinerijos licėjus; 2. Vilniaus Joachimo Lelevelio inžinerijos mokykla; 3. Kauno technologijos universiteto inžinerijos licėjus. Paaikšino, kad Licėjaus Nuostatų 13 punktas numato, kad licėjaus paskirtis – gimnazijos tipo inžinerinio ugdymo mokykla. Licėjus įgyvendina pradinio, pagrindinio ir vidurinio ugdymo programas kartu su inžineriniu ugdymu (Nuostatų 14, 14.1-14.3 punktai). Kalbant apie pradinio mokymo programos tikslus, išskiriami šie Licėjaus pagrindiniai uždaviniai (Nuostatų 23.1.5 ir 23.1.6 punktai): 1. individualizuoti ir diferencijuoti ugdymo turinį, atitinkantį pradinio ugdymo kartu su inžineriniu ugdymu tikslus <...>, 2. skatinti savarankišką mokinių veiklą, padėti jiems plėtoti savo kūrybines galias, problemų sprendimo įgūdžius naudojant projektinę ugdymo (-si) veiklą (atliekant projektinius / kūrybinius darbus ir kt.), ugdymo turinį praplečiant inžineriniais tyrimais ir sprendimais. VGTU licėjus įgyvendina specializuoto inžinerinio ugdymo programą, todėl remiantis Kriterijų sąrašo 10.1.1, stojant į šią ugdymo įstaigą gali būti organizuojami stojamieji egzaminai.

Skundžiamu raštu Vyriausybės atstovas pareiškėjui nurodė, kad Aprašo 7 ir 59 punktai atitinka Švietimo įstatymo 29 straipsnio 2 dalį, Kriterijų sąrašo 10.1.1 punktą (b. l. 4-6).

Pareiškėjas skunde nurodo, kad Vyriausybės atstovas netinkamai įvertino Prašymo turinį, neatliko prašyme nurodytų veiksmų, viršijo Vyriausybės atstovo kompetenciją, nepagrindė atsisakymo atlikti Prašyme nurodytus veiksmus, todėl dėl šių priežasčių Vyriausybės atstovo sprendimas yra naikintinas kaip neteisėtas, nepagrįstas, neišsamus ir nemotyvuotas.

VAĮ 2 straipsnio 10 punkte nustatyta, kad prašymas – tai su asmens teisių ar teisėtų interesų pažeidimu nesusijęs asmens kreipimasis į viešojo administravimo subjektą prašant atlikti teisės aktuose nustatytus veiksmus. Pagal VAĮ 2 straipsnio 12 punktą, skundas – tai asmens kreipimasis į viešojo administravimo subjektą, kuriame tas asmuo nurodo, kad yra pažeistos jo ar kito asmens teisės ar teisėti interesai, ir prašo juos apginti.

Įvertinusi pareiškėjo pateikto Prašymo turinį, Komisija sprendžia, kad pareiškėjas iš esmės prašė atsakovo atlikti veiksmus, todėl 2022-12-20 Prašymas atitinka VAĮ 2 straipsnio 10 punkte įtvirtintą prašymo sąvoką.

VAĮ 14 straipsnio 1 dalyje nustatyta, kad asmenų prašymus ir skundus viešojo administravimo subjektai nagrinėja pagal Vyriausybės patvirtintas taisykles.

Bendrus asmenų prašymų nagrinėjimo reikalavimus ir tvarką reglamentuoja Prašymų ir skundų nagrinėjimo ir asmenų aptarnavimo viešojo administravimo subjektuose taisyklės (toliau – ir Taisyklės), patvirtintos Vyriausybės 2007-08-22 nutarimu Nr. 875. Pagal Taisyklių 45 punktą, atsakymai į pateiktus prašymus parengiami atsižvelgiant į jų turinį. Taisyklių 45.1 - 45.4 papunkčiuose reglamentuota, kad į prašymą suteikti administracinę paslaugą atsakoma suteikiant prašomą vieną iš VAĮ 19 straipsnio 1 dalyje nurodytų administracinių paslaugų (ar prašomas kelias administracines paslaugas) arba pateikiant motyvuotą atsisakymą tą padaryti; į prašymą pakonsultuoti asmenį jam aktualiu klausimu atsakoma suteikiant konsultaciją pagal institucijai nustatytą kompetenciją arba pateikiant motyvuotą atsisakymą tą padaryti; į prašymą priimti administracinį sprendimą atsakoma VAĮ 13 straipsnio nustatyta tvarka; į prašymą, nenurodytą Taisyklių 45.1– 45.3 papunkčiuose, atsakoma laisva forma.

Pareiškėjas Prašymu prašė Vyriausybės atstovo kreiptis į administracinę teismą su abstrakčiu, t. y. su individualiaja byla nesusijusiu, pareiškimu ir prašyti teismą ištirti, ar Aprašo 7 punkto dalis ir 59 punkto dalis atitinka teisėtumo ir įstatymo viršenybės principus bei neprieštarauja Švietimo įstatymui ir VAĮ 2 straipsnio 19 ir 22 dalies nuostatomis. Taigi pareiškėjo prašymas vertintinas kaip prašymas, nenurodytas Taisyklių 45.1– 45.3 papunkčiuose, todėl Vyriausybės atstovas turėjo atsakyti į jį laisva forma.

Lietuvos Respublikos Vyriausybės skiriamų Vyriausybės atstovų apskrityse įgaliojimai yra išskirtinai susiję su savivaldybių veiklos priežiūra. SAPI 2 straipsnio 1 dalyje įtvirtinta, kad Vyriausybės atstovas yra Vyriausybės skiriamas valstybės pareigūnas, atliekantis savivaldybių veiklos administracinę priežiūrą, tai yra prižiūrintis, ar savivaldybės laikosi Konstitucijos ir įstatymų, ar vykdo Vyriausybės nutarimus. Pažymėtina ir tai, kad SAPI, suteikiantis teisę Vyriausybės atstovui vykdyti savivaldybių administracinę priežiūrą, taip pat nustato ir tam tikrus jo veiklos apribojimus. SAPI 7 straipsnio 8 dalyje nustatyta, kad Vyriausybės atstovas nenagrinėja fizinių ir juridinių asmenų skundų dėl savivaldybės administravimo subjektų neveikimo ar priimtų individualių teisės aktų, kurių apskundimo tvarką nustato ABTĮ ar konkrečią sritį reglamentuojantys įstatymai.

Lietuvos Respublikos Konstitucinis Teismas yra konstatavęs, kad pagal Konstitucijos 123 straipsnį Vyriausybės atstovas yra subjektas, vykdamas savivaldybių priežiūrą, veikiantis Vyriausybės vardu ir jai pavaldus (*Konstitucinio Teismo 1998-02-18 ir 2007-08-13 nutarimai*). LVAT, formuodamas administracinių teismų praktiką, savo jurisprudencijoje yra pažymėjęs, jog savivaldybių veiklos administracinės priežiūros instituto esmė: 1) priežiūros objektai – savivaldybės; 2) priežiūros dalykai – ar laikomasi Konstitucijos ir įstatymų, ar vykdomi Vyriausybės sprendimai; 3) priežiūros subjektai – Vyriausybės skiriami atstovai, veikiantys Vyriausybės vardu ir jai pavaldūs (*LVAT administracinė byla Nr. A502-1290/2014*).

Kaip jau minėta pareiškėjas 2022-12-20 prašymu Vyriausybės atstovo prašė kreiptis į administracinę teismą dėl Aprašo 7 ir 59 punkto nuostatų teisėtumo. SAPI 7 straipsnio 5 dalyje nustatyta, kad kilus abejonių, ar savivaldybės administravimo subjekto priimtas norminis

administracinis aktas (ar jo dalis) atitinka įstatymą ar Vyriausybės nutarimą, Vyriausybės atstovas, vadovaudamasis ABTĮ, kreipiasi į administracinę teisumą su abstrakčiu pareiškimu ištirti norminio savivaldybės administracinio akto teisėtumą. Taigi, esminė prielaida Vyriausybės atstovui kreiptis į administracinę teisumą dėl norminio administracinio akto teisėtumo, yra Vyriausybės atstovo abejonė, kad savivaldybės administravimo subjekto priimtas norminis administracinis aktas (ar jo dalis) atitinka įstatymą ar Vyriausybės nutarimą. Abejonė atitinkamo akto (jo dalies) teisėtumu, be kita ko, turi būti motyvuota išsamiais, aiškiais, logiškais ir nuosekliais teisiniais argumentais. Formuluojuotais teisiniais argumentais, kuriais grindžiamos abejonės norminio administracinio akto teisėtumu, turi būti išnagrinėtas tiek atitinkamo norminio administracinio akto (jo dalies) turinys, tiek aukštesnės galios teisės akto (įstatymo ar Vyriausybės norminio akto) turinys ir pateikta konkreti nuomonė dėl prieštaravimų tarp šių aktų.

Pažymėtina, kad Vyriausybės atstovas neprivalo pagal asmens prašymą kreiptis į teisumą dėl norminio teisės akto. Vyriausybės atstovas nėra saistomas asmens prašymo ištirti norminio administracinio akto teisėtumą ir gali jį atmesti tais atvejais, kai jam nekyla abejonė dėl ginčijamo akto teisėtumo. Kaip jau minėta pagal SAPI 2 straipsnio 1 dalį, Vyriausybės atstovas yra Vyriausybės skiriamas valstybės pareigūnas, atliekantis savivaldybių veiklos administracinę priežiūrą, tai yra prižiūrintis, ar savivaldybės laikosi Konstitucijos ir įstatymų, ar vykdo Vyriausybės nutarimus. Taigi, Vyriausybės atstovo esminė funkcija yra vykdyti savivaldybių administracinę priežiūrą, o ne ginti asmenų galimai pažeistas subjektyvias teises.

Iš Skundžiamo rašto turinio matyti, kad Vyriausybės atstovas pasisakė dėl pareiškėjo Prašyme keliamos problemos jo kompetencijos ribose, t. y. paaiškino pareiškėjui Aprašo 7 ir 59 punktų atitiktį aukštesnės galios teisės aktams (Švietimo įstatymo 29 straipsnio 2 punktui), pateikė galiojančių teisės aktų, reglamentuojančių priėmimą į bendrojo ugdymo mokyklas tvarką, sisteminį vertinimą. Komisijai nagrinėja suinteresuotų asmenų skundus dėl individualių administracinių aktų teisėtumo. Komisijai nesuteikti įgaliojimai spręsti dėl norminių administracinių teisėtumo, todėl ji neturi įgaliojimų vertinti Vyriausybės atstovo atlikto vertinimo dėl Aprašo 7 ir 59 punktų atitikties aukštesnės galios teisės aktams, juo labiau įpareigoti Vyriausybės atstovą tenkinti pareiškėjo 2022-12-20 prašymą, nes tokiu atveju iš esmės perimtų Vyriausybės atstovui suteiktus konstitucinius įgaliojimus, nes tik Vyriausybės atstovo pagrįsta abejonė yra pagrindas kreiptis į administracinę teisumą dėl norminio administracinio akto teisėtumo.

Komisija įvertinusi administracinės bylos medžiagą, ginčui aktualų teisinį reglamentavimą, konstatuoja, kad Vyriausybės atstovas, tinkamai savo kompetencijos ribose įvertino visas ginčui aktualias aplinkybes, vadovaudamasis aptartais faktais bei teisės aktų normomis. Vyriausybės atstovas Skundžiamame rašte išsamiai pasisakė dėl visų esminių pareiškėjo Prašyme nurodytų argumentų, 2022-12-22 rašto Nr. S1-191(5.28Mr) išvados yra aiškios ir pagrįstos teisės normomis, taip pat nurodyta jo apskundimo tvarka. Taigi, Atsakovas, pateikdamas Skundžiamame rašte išaiškinimą dėl prašomų atlikti veiksmų, kompetencijos ir priskirtų funkcijų, apibrėžtų SAPI, neviršijo.

Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos ikiteisminio administracinių ginčų nagrinėjimo tvarkos įstatymo 20 straipsnio 1 dalies 1 punktu, 22 straipsnio 1 dalimi, Komisija

n u s p r e n d ž i a:

Pareiškėjo E. J. skundą atmesti kaip nepagrįstą.

Sprendimą per vieną mėnesį nuo jo priėmimo bylos šalys turi teisę apskusti Vilniaus apygardos administraciniam teismui Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatymo nustatyta tvarka.

Posėdžio pirmininkė
Komisijos nariai

Eglė Bilevičiūtė
Remigijus Kalašnykas
Vytautas Kurpuvesas